

tips voor
thuis
nr. 73

Titel: spel en speelgoed

Pagina('s): pagina 154-159

Inhoud: spelen en speelgoed

© pravoo lekkerkerk

begeleiding, voorlichting
opleidingen
onderzoek
uitgeverij
pravoo
tel: 0180-662029, fax: 0180-664450 (NL)
Stoebendsstraat 27, 2911 PC Lekkerkerk

Wat is goed speelgoed?

Goed speelgoed hoeft maar aan twee kenmerken te voldoen, namelijk:

- a. er moet openheid in zitten
- b. het moet aansluiten bij de behoefte van een kind.

De eis van de openheid

Om deze eis te kunnen verduidelijken, is het nodig eerst aan te geven wat spelen is.

Veel gedrag van kinderen wordt spelen genoemd, maar is eigenlijk een vorm van werken. Het hoofdkenmerk van spelgedrag is de openheid.

Dat wil zeggen dat het spelen een soort avontuur moet zijn. Het kind weet bij het begin van het spel niet precies wat er gaat komen.

Een puzzel is een voorbeeld van een gesloten materiaal en bouwstenen zijn voorbeelden van open materialen.

Met bouwstenen kan een kind zelf bedenken wat het wil gaan maken. Als speelgoed veel mogelijkheden heeft voor kinderen om er allerlei dingen mee te doen dan is er sprake van openheid. Het is dan ook logisch dat een kind met dat soort speelgoed meer kan spelen dan met materiaal dat gesloten is. Gesloten speelgoed is speelgoed dat er vaak mooi uitziet, maar waarmee je vaak maar weinig kunt. Kinderen zijn er dan ook zo mee uitgespeeld.

*Spelen is
een
basis-
behoefte
van*

Speelgoed moet bij de behoefte van het kind aansluiten

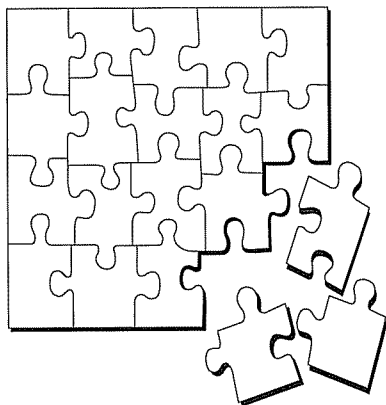
Hierbij gaat het om twee dingen. In de eerste plaats is het belangrijk om te weten om welk soort kind het gaat en in de tweede plaats is het moment waarop het kind speelgoed krijgt van belang.

Bekijk in het overzicht op blz. 156 welke kenmerken uw kind heeft.

Er worden negen vormen van kind-zijn weergegeven. Bekijk welk type of welke typen voor uw kind van toepassing zijn en zoek speelgoed dat daarbij aansluit. Het overzicht kan u helpen speelgoed te zoeken dat bij uw kind past.

Koop niet zomaar speelgoed, maar kijk wat er mee gespeeld kan worden en laat u daarover door de verkoper voorlichten. Als het gesloten materiaal is waar een kind maar beperkte dingen mee kan doen, is het niet aan te bevelen het aan te schaffen.

Let bij het materiaal ook op de deugdelijkheid. Als speelgoed vlug kapot gaat heeft dat twee nadelen. In de eerste plaats is het weggegooid geld en in de tweede plaats leren kinderen niet alle mogelijkheden van het materiaal ontdekken als het vroegtijdig stuk gaat.

Een tweede belangrijke aspect is het MOMENT waarop u het speelgoed geeft. Ongeveer 95% van het speelgoed dat kinderen krijgen ze op hun verjaardag en Sinterklaas/kerst.

Het is aan te bevelen kinderen niet te overladen met speelgoed op hun verjaardag en met Sinterklaas/kerst, maar vaker tussendoor speelgoed te geven.

Bekijk waar uw kind mee bezig is, waar het in geïnteresseerd is, waar het vaak mee speelt en schaf speelgoed aan dat aan de speelbehoefte van dat moment voldoet. U sluit dan met uw

opvoeding goed aan bij de ontwikkeling van het kind.

Dat kan, als het mogelijk is, ook betekenen dat u gericht software voor de computer zoekt. Zo is er een computerprogramma waarmee kinderen zelf tekenfilms kunnen ontwikkelen.

Teveel is ook niet goed

Veel kinderen verkeren in een luxe situatie dat ze een overdaad aan speelgoed hebben. Dat heeft het grote nadeel dat ze vaak niet ontdekken wat je met bepaald speelgoed allemaal kunt spelen.

Ze verdrinken in hun speelgoed en spelen overal even en oppervlakkig mee. Dat heeft een nadelige invloed op de spelontwikkeling omdat het kind er speelmoe van wordt. Het kind leert zich niet meer in te spannen om meer te ontdekken in het speelgoed. Als het ergens niet meer mee wil spelen kan het immers zo weer iets anders pakken.

Dat betekent dat u thuis goed moet kijken of uw kind niet te veel speelgoed ter beschikking heeft. Maak dan met het kind een keuze en berg overtollig speelgoed weer op. Na enige tijd kunt u zo het speelgoed verwisselen.

En die hebbedingen dan?

Ieder jaar is er wel speelgoed dat de kinderen graag willen hebben om het hebben, omdat het in de mode is. Vaak is dat waardeloos speelgoed, kunnen kinderen er weinig mee en zult u zelf ook vast moeten stellen dat ze er nauwelijks mee spelen.

Als u voldoende geld hebt kunt u uw kind één zo'n hebbeding geven op Sinterklaas/kerst/verjaardag, maar meer van dat soort speelgoed is niet aan te bevelen.

Wat is goed spelen?

Als kinderen goed speelgoed hebben is er ook een kans dat ze goed gaan spelen. In het spelen van kinderen zijn er aspecten te onderscheiden die belangrijk zijn bij het beschrijven van het spelgedrag. We geven u die aspecten. U kunt daarmee ook naar uw kind kijken.

Op de lijst staan verschillende kenmerken van het spel. Aan de hand van die lijst kunt u nog meer te weten komen over het spel van uw kind. Als uw kind op veel onderdelen problemen vertoont is het aan te bevelen speciale spelbegeleiding uit te voeren. Daarvoor is het nodig te overleggen met de leerkracht van uw kind wat u thuis het beste kunt doen.

Kinderen spelen goed als ze gevarieerd kunnen spelen, als er voldoende details in het spel zitten, als het kind zelf veel bedenkt, als het niet te veel en niet te weinig materiaal gebruikt, als het echt met het materiaal speelt, als het geordend speelt en als het een tijdje achter elkaar zelfstandig kan spelen.

Voor kinderen van vier jaar is dat 20 minuten, voor kinderen van vijf jaar 30 minuten en voor kinderen van zes jaar 40 minuten. Kinderen moeten tijdens het spelen niet te veel ruzie maken en ook samen kunnen spelen als ze vijf jaar zijn. Daarnaast moeten kinderen tijdens het spelen taal kunnen gebruiken.

Tien tips voor het thuis spelen

tip 1

Zorg dat kinderen thuis en buiten speelruimte hebben en ook speelruimte om het speelresulaten te laten staan. Als het mogelijk is, is een vaste speelplek aan te bevelen, omdat dat zekerheid voor het kind biedt. Die speelplek moet gewoon in de woonkamer zijn.

tip 2

Probeer het spel zo weinig mogelijk te onderbreken. Als kinderen lekker spelen moet u ze dus niet storen.

tip 3

Voorkom een overdaad aan speelgoed. Overleg met het kind wat tijdelijk even weggezet kan worden. Zo leren kinderen meer te ontdekken in het materiaal dan bij een overdaad aan materiaal.

SOORT KIND	SOORT SPEELGOED
1. beweegkind	materiaal waarmee het kan bewegen, vooral buiten, sportmateriaal
2. kijkkind	prentenboeken, bobo
3. bouwkind	bouwmateriaal
4. acteerkind	poppen, playmobiel, poppenkastpoppen, poppenhuis, garage, thunderbirds
5. verzorgkind	huishoudelijke kinderartikelen, huisdieren
6. wedstrijdkind	spelletjes
7. knutselkind	knip-/plak-/kleimateriaal
8. tekenkind	papier en teken-/verfmaterialen
9. technisch/ ontdekkind	rommeltjes zoals draadjes apparaten,

tip 4

Dring het spelen niet op aan kinderen, maar spoor ze wel aan om te spelen. Soms zijn er intellectueel ingestelde kinderen die liever in een boekje gaan lezen dan gaan spelen. Ook voor deze kinderen is spelen onmisbaar en is het nodig ze aan te sporen ook regelmatig te gaan spelen.

tip 5

Grijp niet te gauw in tijdens het spelen. Geef kinderen de kans zelf dingen te ontdekken tijdens het spelen.

tip 6

Lever geen kritiek op het spelen. Kinderen moeten ervaren dat ze zelf bepalen wat ze willen spelen.

(er zijn natuurlijk wel eens situaties waarin u wel in moet grijpen).

tip 7

Toon belangstelling voor het spel van het kind door er over te praten en er vragen over te stellen.

tip 8

Respecteer eigendommen van kinderen en gooi niet zo maar iets weg van een kind.

tip 9

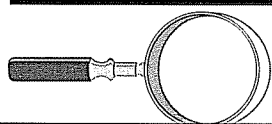
Voorkom dat het opruimen een tragedie wordt. Zorg voor makkelijke opruimmiddelen en help het kind met het opruimen als het er een grote hekel aan heeft. Tot het vierde jaar moet u daar heel makkelijk in zijn en het kind goed helpen bij het opruimen en vanaf het vierde jaar kunt u geleidelijk het kind steeds meer zelf op laten ruimen. Veel tijd kost het, bij de juiste opruimmiddelen, meestal niet.

tip 10

Speel regelmatig met het kind mee en speel dan ook een echte rol.

Waarom is dat allemaal zo belangrijk?

Kind zijn en spelend in de wereld staan zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Kinderen hebben energie en willen die energie kwijt. Dat kunnen ze niet in een baan, maar wel in het spel.
(zie verder op blz. 158)

kijkhulp voor ouders

a. Wat stelt het spelen voor?:

- a.1 speelt het kind: ☐ verschillende onderwerpen
☐ of altijd hetzelfde?
- a.2 als het kind speelt: ☐ dan zitten er weinig details in
☐ zitten er veel onderdelen in
- a.3 het kind: ☐ bedenkt zelf veel
☐ bedenkt zelf weinig
- a.4 materiaalgebruik: ☐ te veel
☐ te weinig
☐ speelt er echt mee
☐ verkent het materiaal
☐ neemt te veel materiaal
☐ neemt te weinig materiaal
☐ geordend
☐ chaotisch
- a.5 zelfstandigheid: ☐ vraagt ondertussen (te) veel
aandacht/hulp
☐ lost problemen zelf op
☐ kan zelfstandig spelen

b. De tijd

b.1 Hoe lang speelt het kind?:

- ☐ nog geen kwartier
☐ een half uur
☐ langer dan een half uur

b.2 Hoe is de speeltijd opgebouwd?:

- ☐ speelt lekker achter elkaar
☐ speelt steeds maar kleine poosjes

c. Omgaan met anderen

c.1 Hoe gaat het kind met anderen om?:

- ☐ veel ruzie(s)(tjes)
over:.....
☐ bijna geen ruzie(s)(tjes)
☐ speelt alleen
☐ speelt samen

d. Hoe hanteert het kind de taal tijdens het spelen?:

- ☐ praat met anderen
☐ praat weinig/niet met anderen
☐ praat in zichzelf
☐ is altijd stil

Dat is ook de reden waarom veel kinderen voortdurend spelen. Kijkt u maar naar de kinderen die met hun ouders boodschappen moeten doen.

Spelen is dan ook een levensbehoefte.

Kinderen kunnen niet anders. Dat betekent dat als kinderen niet kunnen spelen ze niet optimaal kind kunnen zijn en dat kan ernstige gevolgen hebben voor hun verdere ontwikkeling.

Dat betekent dat de spelontwikkeling een centrale rol speelt in de algemene ontwikkeling van kinderen.

Dat het kind een spelend kind is betekent dat we als opvoeders ons best moeten doen om het kind ook de gelegenheid te geven om te spelen en dat spelen verder te ontwikkelen.

Waarom spelen sommige kinderen dan niet?

In het onderwijs heeft men de indruk dat er, naast kinderen met concentratieproblemen, ook steeds meer kinderen komen met spelontwikkelingsproblemen. Als ze op school in de poppenhoek spelen is het eten koken niet meer dan het wat rammelen met potjes en pannen, en als ze een baby hebben bestaat het spelen al gauw uit het wat doelloos rondrennen met een wandelwagentje.

Dat betekent dat er steeds meer kinderen komen die niet of onvoldoende kunnen spelen.

Daarvoor zijn er verschillende oorzaken.

Aan de ene kant is waar te nemen dat veel kinderen minder spelen dan vroeger. Vaak kijken kinderen twee keer per dag tv. Zo leren ze minder dan vroeger te spelen. U zult merken dat kinderen even moeite hebben dat te accepteren, maar dat ze er gauw overheen zijn.

Daarnaast zijn er veel kinderen die te veel speelgoed hebben en dat belemmert de spelontwikkeling. In het algemeen is er een jachtige samenleving waarin alles kort moet duren en snel moet zijn en bij kinderen is dat ook in hun spel te zien. Naast deze algemeen maatschappelijke ontwikkelingen zijn er ook de kinderen met spelontwikkelingsstoornissen.

Bij deze kinderen heeft het slecht kunnen spelen te maken met het feit dat ze in hun hoofd geen bron hebben om vanuit te spelen.

Veel kinderen spelen vanuit informatie die ze in het dagelijkse leven opdoen, aangevuld met fantasie en creativiteit.

Sommige kinderen hebben dat gewoon niet en hebben dus ook geen bron waaruit ze kunnen putten bij het spelen.

Is er wat aan te doen?

Kinderen met spelontwikkelingsproblemen kunnen op school onderzocht worden en kunnen ook op school speciale spelbegeleiding ontvangen. In 1990 is uit onderzoek gebleken dat het mogelijk is kinderen die dat niet kunnen te leren spelen. Veel kinderen blijken leerbaar te zijn op dit gebied.

Wat echter moeilijk is, is om kinderen creatief te maken en fantasierijk te laten zijn.

Dat is voor een deel een talent waar je mee geboren bent. Kinderen kunnen zich wel uiten als ze iets beleefd hebben en vanuit die beleving kan men kinderen leren spelen.

Veel leerkrachten zijn in staat om die spelbegeleiding te bieden en u kunt ook Pravoo verzoeken observaties uit te voeren en een handelingsplan samen te stellen en uit te voeren.

